บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเรื่อง "สภาพและปัญหาการใช้สารนิเทศในการสอนสังคมศึกษา ของครูสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร" นั้นผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้สารนิเทศในการสอนสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังแสดงในตารางที่ 2

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้สารนิเทศในการสอนสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ประเภทของสารนิเทศ ดังแสดงในตารางที่ 3 ถึงตารางที่ 14

ส่วนที่ 2 แหล่งสารนิเทศ ดังแสดงในตารางที่ 15 ถึงตารางที่ 16

ส่วนที่ 3 กระบวนการใช้สารนิเทศ ดังแสดงในตารางที่ 17 ถึงตารางที่ 20

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้สารนิเทศในการสอนสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา แบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ปัญหาเกี่ยวกับประเภทของสารนิเทศ ดังแสดงในตารางที่ 21 ถึงตารางที่ 22

ส่วนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศ ดังแสดงในตารางที่ 23 ถึงตารางที่ 24

ส่วนที่ 3 ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สารนิเทศ ดังแสดงในตารางที่ 25

<u>ตอนที่ 2</u> ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกต

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็นสองส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประเภทของสารนิเทศในการสอนสังคมศึกษา ของครูสังคมศึกษาที่สังเกตได้จากการสังเกต 24 ครั้ง ดังแสดงในตารางที่ 26

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการใช้สารนิเทศในการสอนสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษา ที่สังเกตได้จากการสังเกต 24 ครั้ง ดังแสดงในตารางที่ 27 ถึงตารางที่ 29

<u>ตอนที่ 1</u> ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพและปัญหาการใช้สารนิเทศในการสอนสังคมศึกษา ของครูสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตารางที่ 2 ถึง ตารางที่ 25

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาด้านสถานภาพและข้อมูลทั่วไป

ลำดับที่	ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
1.	เพศ		
	ชาย	46	13.5
	หญิง	296	86.5
2.	อายุ		
	น้อยกว่า 25 ปี	6	1.7
	25 - 30 ปี	12	3.5
	31 - 35 ปี	43	12.6
	มากกว่า 35 ปี	281	82.2
3.	วุฒิทางการศึกษา		
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	0.6
	ปริญญาตรี	297	86.8
	ปริญญาโท	43	12.6
	อื่น ๆ (โปรดระบุ)		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
4.	ประสบการณ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษา		
	น้อยกว่า 5 ปี	21	6.1
	5 - 11 ปี	30	8.8
	11 - 15 ปี	127	37.1
	มากกว่า 15 ปี	164	48.0
5.	ระดับชั้นที่สอนในปัจจุบัน		
	มัธยมศึกษาตอนต้น	170	49.7
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	76	22.2
	สอนทั้งสองระดับ	96	28.1

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 86.5 มีอายุมากกว่า 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 82.2 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 86.8 มีประสบการณ์ในการสอนสังคมศึกษามาแล้วมากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.0 และส่วนมากสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 49.7

ตารางที่ 3 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงการใช้สารนิเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ในการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	ประเภท	X	S	ความหมาย
1.	หนังสือเรียน	3.532	0.652	ใช้มากที่สุด
2.	หนังสืออ่านประกอบ	3.023	0.640	ใช้มาก
3.	ตำราวิชาสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษา อื่น ๆ	2.807	0.725	ใช้มาก
4.	หนังสือคู่มือหลักสูตร	3.006	0.641	ใช้มาก
5.	หนังสืออ้างอิง เช่น พจนานุกรมศัพท์/อักขรานุกรม	2.234	0.745	ใช้น้อย
6.	หนังสือพิมพ์	2.994	0.645	ใช้มาก
7.	วารสาร	2.547	0.665	ใช้มาก
8.	สารคดี	2.544	0.732	ใช้มาก
9.	จุลสาร	2.175	0.662	ใช้น้อย
10.	นวนิยาย	1.637	0.661	ใช้น้อย
11.	เรื่องสั้น	1.693	0.652	ใช้น้อย
12.	ผลงานการวิจัย	1.787	0.701	ใช้น้อย
13.	กฤตภาค	2.424	0.886	ใช้น้อย
	รวม	2.493	0.371	ใช้น้อย

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ครูใช้สารนิเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษาน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตพบว่า ครูสังคมศึกษาใช้หนังสือเรียนประกอบการสอนมากที่สุด

สำหรับสารนิเทศประเภทหนังสืออ่านประกอบ หนังสือคู่มือหลักสูตร หนังสือพิมพ์ ตำราวิชาสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาอื่น ๆ วารสาร สารคดี ครูนำมาใช้ประกอบการสอนสังคมศึกษามาก

ส่วนสารนิเทศประเภท นวนิยาย เรื่องสั้น ผลงานวิจัย จุลสาร หนังสืออ้างอิง และกฤตภาค ครูนำมาใช้ประกอบการสอนศึกษาน้อย

ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงการใช้สารนิเทศประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	ประเภท	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	รูปภาพ	2.739	0.503	ใช้มาก
2.	แผนที่	2.943	0.707	ใช้มาก
3.	สไลด์	2.298	0.698	ใช้น้อย
4.	เทปวีดิทัศน์ (วีดิโอเทป)	2.243	0.658	ใช้น้อย
5.	เทปบันทึกเสียง	2.050	0.674	ใช้น้อย
6.	รายการโทรทัศน์	2.429	0.599	ใช้น้อย
7.	รายการวิทยุ	2.533	0.622	ใช้มาก
8.	แผนภูมิ	2.207	0.646	ใช้น้อย
9.	หุ่นจำลอง	2.296	0.665	ใช้น้อย
10.	ของตัวอย่าง	2.106	0.716	ใช้น้อย
	รวม	2.384	0.442	ใช้น้อย

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ครูใช้สารนิเทศประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษาน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตพบว่า ครูสังคมศึกษาใช้แผนที่ รูปภาพ และรายการวิทยุ ประกอบการสอนมาก

ส่วนรายการโทรทัศน์ สไลด์ หุ่นจำลอง เทปวีดิทัศน์ (วีดิโอเทป) แผนภูมิของตัวอย่าง เทปบันทึกเสียง ครูนำมาเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษาน้อย

การใช้ประเภทสื่อไม่ตีพิมพ์ต่าง ๆ

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงการใช้รูปภาพเป็นสื่อและอุปกรณ์ในการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	ประเภท	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	บุคคลสำคัญ	2.699	0.698	ใช้มาก
2.	สถานที่สำคัญ	3.012	0.681	ใช้มาก
3.	เหตุการณ์ต่าง ๆ	3.050	0.727	ใช้มาก
4.	ประเพณีต่าง ๆ	2.962	0.699	ใช้มาก
5.	ภาพการ์ตูน	1.971	0.761	ใช้น้อย
	รวม	2.739	0.503	ใช้มาก

จากตารางที่ 5 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ครูใช้รูปภาพเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษามาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตพบว่า ครูนำภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ สถานที่สำคัญ ประเพณีต่าง ๆ บุคคลสำคัญมาเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษามาก

ส่วนภาพการ์ตูน ครูนำมาเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษาน้อย

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงการใช้แผนที่เป็นสื่อและอุปกรณ์ในการสอนสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	ประเภท	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	แผนที่กายภาพ	3.371	0.886	ใช้มาก
2.	แผนที่ภูมิภาค	3.345	0.831	ใช้มาก
3.	แผนที่เศรษฐกิจ	2.734	0.894	ใช้มาก
4.	แผนที่ภูมิอากาศ	2.661	0.914	ใช้มาก
5.	แผนที่ประวัติศาสตร์	2.605	0.879	ใช้มาก
	รวม	2.943	0.707	ใช้มาก

จากตารางที่ 6 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมครูนำแผนที่มาเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษามาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตพบว่า ครูใช้แผนที่กายภาพ แผนที่ภูมิภาค แผนที่เศรษฐกิจ แผนที่ภูมิอากาศ แผนที่ประวัติศาสตร์มาเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษามาก

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงการใช้สไลด์เป็นสื่อและอุปกรณ์ในการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	สไลด์	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	สไลด์ชุดประวัติศาสตร์	2.322	0.888	ใช้น้อย
2.	สไลด์ชุดภูมิศาสตร์กายภาพ	2.395	0.919	ใช้น้อย
3.	สไลด์ชุดการปกครอง	2.126	0.838	ใช้น้อย
4.	สไลด์ชุดอนุรักษ์โบราณสถาน	2.322	0.878	ใช้น้อย
5.	สไลด์ชุดศาสนาต่าง ๆ	2.295	0.882	ใช้น้อย
6.	สไลด์ชุดวัฒนธรรม	2.327	0.848	ใช้น้อย
	รวม	2.298	0.698	ใช้น้อย

จากตารางที่ 7 เมื่อพิจารณาแล้วโดยส่วนรวมครูใช้สไลด์มาเป็นสื่อและอุปกรณ์ในการสอนสังคมศึกษาน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตพบว่า ครูนำสไลด์ชุดภูมิศาสตร์กายภาพ ชุดวัฒนธรรม ชุดประวัติศาสตร์ ชุดอนุรักษ์โบราณสถาน ชุดศาสนาต่าง ๆ ชุดการปกครอง มาเป็นสื่อและอุปกรณ์ในการสอนสังคมศึกษาน้อย

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงการใช้แถบวีดิทัศน์ (วีดีโอเทป) เป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	วีดิทัศน์ (วีดีโอเทป)	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	วีดีโอเทปชุดประวัติศาสตร์	2.254	0.885	ใช้น้อย
2.	วีดีโอเทปชุดประเทศต่าง ๆ	2.301	0.922	ใช้น้อย
3.	วีดีโอเทปชุดสงครามโลกครั้งที่ 2	2.135	0.859	ใช้น้อย
4.	วีดีโอเทปชุดประชากรและสภาพชีวิต	2.254	0.816	ใช้น้อย
5.	วีดีโอเทปชุดอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	2.518	0.905	ใช้มาก
6.	วีดีโอเทปรายการแผ่นดินธรรม	1.997	0.787	ใช้น้อย
	รวม	2.243	0.658	ใช้น้อย

จากตารางที่ 8 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมครูนำเทปวีดิทัศน์ (วีดีโอเทป) มาเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนวิชาสังคมศึกษาน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตพบว่า ครูใช้วีดีโอเทปชุดอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมาก

ส่วนวีดีโอเทปชุดประวัติศาสตร์ ชุดประเทศต่าง ๆ ชุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ชุดประชากรและสภาพชีวิต และแผ่นดินธรรมมาเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนวิชาสังคมศึกษาน้อย

ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงการใช้เทปบันทึกเสียงเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	เทปบันทึกเสียง	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	ชนชาติไทยและแหล่งกำเนิด	1.936	0.836	ใช้น้อย
2.	ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับทวีปเอเชีย	2.094	0.885	ใช้น้อย
3.	ปัญหาของโลกปัจจุบัน	2.102	0.862	ใช้น้อย
4.	เทปธรรมะต่าง ๆ	2.251	0.887	ใช้น้อย
5.	ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ทั่วไป	1.868	0.783	ใช้น้อย
	รวม	2.050	0.674	ใช้น้อย

จากตารางที่ 9 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมครูใช้เทปบันทึกเสียง มาเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนวิชาสังคมศึกษาน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตพบว่า ครูใช้เทปบันทึกเสียงธรรมะต่าง ๆ ปัญหาของโลกปัจจุบัน ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับทวีปเอเชีย ชนชาติไทยและแหล่งกำเนิดและความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ทั่วไปมาเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษาน้อย

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงการใช้รายการโทรทัศน์เป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	เทปบันทึกเสียง	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	รายการข่าว	3.137	0.826	ใช้มาก
2.	สนทนาปัญหาบ้านเมือง	2.684	0.870	ใช้มาก
3.	จดหมายเหตุกรุงศรี	2.374	0.839	ใช้น้อย
4.	สารคดีของบริษัทแปซิฟิก	2.813	0.860	ใช้มาก
5.	แฟ้มประวัติบุคคลสำคัญ	2.216	0.781	ใช้น้อย
6.	รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา	2.231	0.837	ใช้น้อย
7.	รายการครอบจักรวาล	2.053	0.783	ใช้น้อย
8.	รายการครรลองไทย	1.921	0.744	ใช้น้อย
	รวม	2.429	0.559	ใช้น้อย

จากตารางที่ 10 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมครูใช้รายการโทรทัศน์มาเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษาน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับมัชฌิมเลขคณิตพบว่า ครูนำรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับรายการข่าว สารคดีของบริษัทแปซิฟิก สนทนาปัญหาบ้านเมืองมาเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษามาก

ส่วนรายการจดหมายเหตุกรุงศรี รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาแฟ้มประวัติบุคคลสำคัญ รายการครอบจักรวาล และรายการครรลองไทยมาเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษาน้อย

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงการใช้รายการวิทยุ เป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	รายการวิทยุ	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	รายการข่าว	3.006	0.883	ใช้มาก
2.	รายการที่ให้ความรู้ทางสถานีวิทยุต่าง ๆ	2.480	0.802	ใช้น้อย
3.	วิเคราะห์ข่าวต่างประเทศ	2.719	0.834	ใช้มาก
4.	รายการรักเมืองไทย	2.269	0.780	ใช้น้อย
5.	ปาฐกถาธรรม	2.175	0.845	ใช้น้อย
	รวม	2.533	0.622	ใช้มาก

จากตารางที่ 11 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมครูใช้รายการวิทยุเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษามาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตพบว่า ครูนำรายการวิทยุเกี่ยวกับรายการข่าว วิเคราะห์ข่าวต่างประเทศ มาเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษามาก

ส่วนรายการที่ให้ความรู้ทางสถานีวิทยุต่าง ๆ รายการรักเมืองไทย และปาฐกถาธรรมมาเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษาน้อย

ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงการใช้แผนภูมิเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	แผนภูมิ	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	แผนภูมิที่แสดงการแบ่งแยกได้หลายอย่าง	2.193	0.757	ใช้น้อย
2.	แผนภูมิที่แสดงว่าเกิดจากหลายสิ่งมารวมกัน	2.032	0.703	ใช้น้อย
3.	แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบ	2.386	0.787	ใช้น้อย
4.	แผนภูมิอธิบายภาพ	2.269	0.768	ใช้น้อย
5.	แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ขององค์กร	2.155	0.771	ใช้น้อย
	รวม	2.207	0.646	ใช้น้อย

จากตารางที่ 12 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมครูใช้แผนภูมิเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษาน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตพบว่า ครูใช้แผนภูมิที่แสดงการเปรียบเทียบ แผนภูมิอธิบายภาพ แผนภูมิที่แสดงการแบ่งแยกได้หลายอย่าง แผนภูมิที่แสดงว่าเกิดจากหลายสิ่งมารวมกัน และแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ขององค์กร มาเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษาน้อย

ตารางที่ 13 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงการใช้หุ่นจำลองเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	หุ่นจำลอง	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	ลูกโลก	2.968	0.979	ใช้มาก
2.	ธงชาติประเทศต่าง ๆ	2.205	0.835	ใช้น้อย
3.	โบราณสถานต่าง ๆ	2.406	0.951	ใช้น้อย
4.	ตุ๊กตาการแต่งกายประจำชาติ	1.895	0.774	ใช้น้อย
5.	หุ่นแสดงลักษณะกายภาพของโลก	2.009	0.827	ใช้น้อย
	รวม	2.296	0.665	ใช้น้อย

จากตารางที่ 13 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมครูใช้หุ่นจำลอง เป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษาน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตพบว่า ครูใช้ลูกโลกเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษามาก

ส่วนหุ่นจำลองโบราณสถานต่าง ๆ ธงชาติประเทศต่าง ๆ หุ่นแสดงลักษณะกายภาพของโลก ตุ๊กตาการแต่งกายประจำชาติ มาเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษาน้อย

ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงการใช้ของตัวอย่างเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	ของตัวอย่าง	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	แร่ธาตุชนิดต่าง ๆ	2.102	0.855	ใช้น้อย
2.	เครื่องใช้โบราณ	2.056	0.863	ใช้น้อย
3.	เงินสมัยต่าง ๆ	2.237	0.880	ใช้น้อย
4.	เงินต่างประเทศ	2.029	0.821	ใช้น้อย
	รวม	2.106	0.716	ใช้น้อย

จากตารางที่ 14 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมครูใช้ของตัวอย่างเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษาน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตพบว่า ครูนำเงินสมัยต่าง ๆ เครื่องใช้โบราณ แร่ธาตุชนิดต่าง ๆ เงินต่างประเทศ มาเป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษาน้อย

สภาพของการใช้ประเภทของสารนิเทศ ปรากฏดังนี้

ประเภทของสารนิเทศที่ครูสังคมศึกษาใช้ประกอบการสอนมากที่สุด คือ หนังสือเรียน

ประเภทของสารนิเทศที่ครูสังคมศึกษาใช้มาก คือ หนังสืออ่านประกอบ หนังสือคู่มือหลักสูตร หนังสือพิมพ์ แผนที่ ตำราวิชาสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาอื่น ๆ รูปภาพ วารสาร รายการวิทยุ สารคดี

ประเภทของสารนิเทศที่ครูสังคมศึกษาใช้น้อย คือ นวนิยาย เรื่องสั้น ผลงานวิจัย เทปบันทึกเสียง จุลสาร ของตัวอย่าง แผนภูมิ หนังสืออ้างอิง เทปวีดิทัศน์ (วีดิโอเทป) หุ่นจำลอง สไลด์ กฤตภาค รายการโทรทัศน์

ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงการใช้แหล่งสารนิเทศในโรงเรียนของครูสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	แหล่งสารนิเทศ	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	สารนิเทศส่วนตัว	2.687	0.845	ใช้มาก
2.	ห้องสมุดสังคมหรือหมวดวิชา	2.871	0.690	ใช้มาก
3.	ห้องสมุดโรงเรียน	3.061	0.710	ใช้มาก
4.	ห้องโสตทัศนอุปกรณ์	2.661	0.808	ใช้มาก
	รวม	2.820	0.524	ใช้มาก

จากตารางที่ 15 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ครูใช้แหล่งสารนิเทศในโรงเรียนในการสอนสังคมศึกษามาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตพบว่า ครูใช้ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดสังคมศึกษาหรือหมวดวิชา สารนิเทศส่วนตัว ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ ในการสอนสังคมศึกษามาก

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงการใช้แหล่งสารนิเทศนอกโรงเรียนของครูสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	แหล่งสารนิเทศ	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	หอสมุดแห่งชาติ	1.997	0.819	ใช้น้อย
2.	ห้องสมุดประชาชน	1.708	0.682	ใช้น้อย
3.	ห้องสมุดเฉพาะ เช่น ห้องสมุดของธนาคารต่าง ๆ	1.599	0.646	ใช้น้อย
4.	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	1.982	0.842	ใช้น้อย
5.	ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ	1.895	0.811	ใช้น้อย
6.	สำนักงานสถิติแห่งชาติ	1.725	0.694	ใช้น้อย
7.	สถาบันประชากรศาสตร์	1.775	0.750	ใช้น้อย
8.	สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย	1.725	0.715	ใช้น้อย
9.	สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1.614	0.629	ใช้น้อย
10.	แคนาดาศึกษา จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย	1.573	0.658	ใช้น้อย
11.	อเมริกาศึกษา จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย	1.596	0.673	ใช้น้อย
12.	สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ	1.991	0.827	ใช้น้อย
	รวม	1.765	0.523	ใช้น้อย

จากตารางที่ 16 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ครูใช้แหล่งสารนิเทศนอกโรงเรียนในการสอนสังคมศึกษาน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับมัชฌิมเลขคณิตพบว่า ครูใช้หอสมุดแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สถาบันประชากรศาสตร์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย หอสมุดประชาชน สถาบันไทยคดีศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ห้องสมุดเฉพาะเช่น ห้องสมุดของธนาคาร อเมริกาศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แคนาดาศึกษาจุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย ในการสอนสังคมศึกษาน้อย

สภาพของการใช้สารนิเทศ ปรากฏดังนี้

แหล่งสารนิเทศที่ครูสังคมศึกษาใช้มาก คือ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดสังคมหรือหมวดวิชา สารนิเทศส่วนตัว ห้องโสตทัศนอุปกรณ์

แหล่งสารนิเทศที่ครูสังคมศึกษาใช้น้อย คือ แคนาดาศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อเมริกาศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดเฉพาะสถาบันไทยคดีศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ห้องสมุดประชาชน สำนักงานสถิติแห่งชาติ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย สถาบันประชากรศาสตร์ ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หอสมุดแห่งชาติ

ตารางที่ 17 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงจุดประสงค์ในการนำสารนิเทศมาใช้ของครูสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	จุดประสงค์	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	เพื่อศึกษาหาความรู้ในการพัฒนาตนเองทางวิชาการและวิชาชีพ	3.146	0.682	ใช้มาก
2.	เพื่อศึกษาค้นคว้าหาความรู้ประกอบการวางแผนการเรียนการสอน	3.208	0.618	ใช้มาก
3.	เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้เกิดกับบทเรียน	3.202	0.596	ใช้มาก
4.	เพื่อฝึกทักษะในด้านต่าง ๆ ให้กับนักเรียน	2.947	0.648	ใช้มาก
5.	เพื่อเสริมความเข้าใจระหว่างทฤษฎีกับสภาพที่เป็นจริง	2.939	0.693	ใช้มาก
6.	เพื่อเป็นตัวอย่างของบทเรียน	3.076	0.632	ใช้มาก
	รวม	3.086	0.508	ใช้มาก

จากตารางที่ 17 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า จุดประสงค์ในการนำสารนิเทศมาใช้ของครูสังคมศึกษาใช้มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตพบว่า ครูมีจุดประสงค์ของการใช้มาก เพื่อศึกษาค้นคว้าหาความรู้ประกอบการวางแผนการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้เกิดกับบทเรียน เพื่อศึกษาหาความรู้ในการพัฒนาตนเองทางวิชาการและ

วิชาชีพ เพื่อเป็นตัวอย่างของบทเรียน เพื่อฝึกทักษะในด้านต่าง ๆ ให้กับนักเรียน เพื่อเสริมความเข้าใจระหว่างทฤษฎีกับสภาพที่เป็นจริง

ตารางที่ 18 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงการใช้สารนิเทศในขั้นนำเข้าสู่บทเรียนของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	วิธีใช้	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	ครูนำเสนอในชั้นเรียนแล้วครูเป็นผู้สรุปให้นักเรียนฟัง	2.863	0.711	ใช้มาก
2	ครูนำมาเสนอในชั้นเรียนแล้วให้นักเรียนสรุป	2.886	0.686	ใช้มาก
3.	ครูนำมาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ	3.085	0.619	ใช้มาก
4.	ครูนำมาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูให้นักเรียนถามครูเป็นผู้ตอบปัญหา	2.488	0.806	ใช้น้อย
5.	ครูนำมาเสนอในชั้นเรียนแล้วให้นักเรียนถามโดยให้เพื่อนนักเรียนตอบ	2.532	0.791	ใช้มาก
6.	ครูสั่งให้นักเรียนหามาเสนอในชั้นเรียนแล้วให้นักเรียนสรุป	2.825	0.697	ใช้มาก
7.	ครูสั่งให้นักเรียนหามาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูสรุปให้ฟัง	2.658	0.704	ใช้มาก
8.	ครูสั่งให้นักเรียนหามาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูสรุปให้ฟัง	2.877	0.647	ใช้มาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ลำดับที่	วิธีใช้	$\bar{X}$	S	ความหมาย
9.	ครูสั่งให้นักเรียนหามาเสนอในชั้นเรียนแล้วให้เพื่อนนักเรียนถามตอบกันเอง	2.535	0.749	ใช้มาก
	รวม	2.750	0.437	ใช้มาก

จากตารางที่ 18 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า การใช้สารนิเทศในขั้นนำเข้าสู่บทเรียนในการสอนวิชาสังคมศึกษาของครูใช้มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิต พบว่า การใช้สารนิเทศในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน วิธีที่ใช้มาก ได้แก่

ครูนำมาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ

ครูนำมาเสนอในชั้นเรียนแล้วให้นักเรียนสรุป

ครูสั่งให้นักเรียนหามาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูซักถามและให้นักเรียนตอบ

ครูนำมาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูเป็นผู้สรุปให้นักเรียนฟัง

ครูสั่งให้นักเรียนหามาเสนอในชั้นเรียนแล้วให้นักเรียนสรุป

ครูสั่งให้นักเรียนหามาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูสรุปให้ฟัง

ครูสั่งให้นักเรียนหามาเสนอในชั้นเรียนแล้วให้เพื่อนนักเรียนถามและตอบกันเอง

ครูนำเสนอในชั้นเรียนแล้วให้นักเรียนถามโดยให้เพื่อนนักเรียนตอบ

ส่วนวิธีที่ครูนำเสนอในชั้นเรียนแล้วครูให้นักเรียนถาม ครูเป็นผู้ตอบปัญหา วิธีนี้ใช้น้อย

ตารางที่ 19 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงการใช้สารนิเทศในขั้นดำเนินการสอน ของครูสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	วิธีใช้	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	ครูใช้เสนอเนื้อหาสาระของบทเรียนแต่ละบทเรียน	2.980	0.624	ใช้มาก
2.	ใช้ในลักษณะของการให้ข้อมูลความรู้เพิ่มเติมจากเนื้อหาที่มีในบทเรียน	3.158	0.635	ใช้มาก
3.	เป็นตัวอย่างประกอบการอธิบายหรือการบรรยายแต่ละบทเรียน	3.032	0.619	ใช้มาก
4.	ครูเป็นผู้สรุปเนื้อหาสาระจากสารนิเทศที่ใช้	2.833	0.630	ใช้มาก
5.	ให้นักเรียนสรุปเนื้อหาสาระจากสารนิเทศที่ใช้	2.734	0.656	ใช้มาก
6.	ครูตั้งคำถามจากสารนิเทศที่ใช้แล้วให้นักเรียนตอบ	2.868	0.625	ใช้มาก
7.	ให้นักเรียนถามคำถามจากสารนิเทศที่ใช้แล้วครูตอบคำถาม	2.471	0.733	ใช้น้อย
8.	ให้นักเรียนถามคำถามสารนิเทศที่ใช้แล้วเพื่อนนักเรียนช่วยกันตอบ	2.532	0.737	ใช้มาก
9.	ให้นักเรียนอภิปรายกันเองจากสารนิเทศที่ใช้	2.532	0.783	ใช้มาก
10.	ให้นักเรียนบันทึกย่อหรือคัดลอกข้อความที่สำคัญ ๆ จากสารนิเทศที่ใช้	2.684	0.726	ใช้มาก

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ลำดับที่	วิธีใช้	$\bar{X}$	S	ความหมาย
11.	ครูคิดวิเคราะห์วิจารณ์จากสารนิเทศที่ใช้ให้นักเรียนฟัง	2.608	0.644	ใช้มาก
12.	ครูให้นักเรียนคิดวิเคราะห์วิจารณ์เองจากสารนิเทศที่ใช้	2.661	0.673	ใช้มาก
13.	ครูให้นักเรียนเสนอแนะทางการแก้ปัญหาจากสารนิเทศที่ได้รับ	2.699	0.698	ใช้มาก
	รวม	2.753	0.423	ใช้มาก

จากตารางที่ 19 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า การใช้สารนิเทศในขั้นดำเนินการสอนของครูใช้มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตพบว่า การใช้สารนิเทศในขั้นดำเนินการสอน วิธีที่ใช้มาก ได้แก่

ใช้ในลักษณะของการให้ข้อมูลความรู้เพิ่มเติมจากเนื้อหาที่มีในบทเรียน

เป็นตัวอย่างประกอบการอธิบายหรือบรรยายแต่ละบทเรียน

ครูใช้เสนอเนื้อหาสาระของบทเรียนแต่ละบทเรียน

ครูตั้งคำถามจากสารนิเทศที่ใช้แล้วให้นักเรียนตอบ

ครูเป็นผู้สรุปเนื้อหาสาระจากสารนิเทศที่ใช้ให้นักเรียนฟัง

ให้นักเรียนสรุปเนื้อหาสาระจากสารนิเทศที่ใช้

ครูให้นักเรียนเสนอแนวทางการแก้ปัญหาจากสารนิเทศที่ได้รับ

ให้นักเรียนบันทึกย่อหรือคัดลอกข้อความที่สำคัญ ๆ จากสารนิเทศที่ใช้

ครูให้นักเรียนคิดวิเคราะห์วิจารณ์เองจากสารนิเทศที่ใช้

ครูคิดวิเคราะห์วิจารณ์จากสารนิเทศที่ใช้ให้นักเรียนฟัง

ให้นักเรียนอภิปรายกันเองจากสารนิเทศที่ใช้

ให้นักเรียนถามคำถามจากสารนิเทศที่ใช้แล้วเพื่อนนักเรียนช่วยกันตอบ

ส่วนการให้นักเรียนถามคำถามจากสารนิเทศที่ใช้แล้วครูตอบคำถาม วิธีนี้ใช้น้อย

ตารางที่ 20 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงการใช้สารนิเทศในขั้นสรุปและประเมินผลของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	วิธีใช้	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	การจัดป้ายนิเทศ	2.912	0.745	ใช้มาก
2.	ท่านใช้สารนิเทศเป็นตัวกำหนดปัญหาประกอบการประเมินผล	2.564	0.706	ใช้มาก
3.	ท่านใช้สารนิเทศเป็นตัวเฉลยปัญหาในการประเมินผล	2.547	0.699	ใช้มาก
	รวม	2.674	0.596	ใช้มาก

จากตารางที่ 20 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม การใช้สารนิเทศในขั้นสรุปและประเมินผลของครู ใช้มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตพบว่า ครูใช้สารนิเทศมากในการจัดป้ายนิเทศ เป็นตัวกำหนดปัญหาประกอบการประเมินผล และเป็นตัวเฉลยปัญหาในการประเมินผล

สภาพของกระบวนการใช้สารนิเทศ ปรากฏดังนี้

กระบวนการใช้สารนิเทศของครูสังคมศึกษาที่มีการใช้มาก คือ เพื่อศึกษาค้นคว้าหาความรู้ประกอบการวางแผนการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนใช้ในลักษณะของการให้ข้อมูลความรู้เพิ่มเติมจากเนื้อหาที่มีในบทเรียน เพื่อศึกษาหาความรู้ในการพัฒนาตนเองทางวิชาการและวิชาชีพ ครูนำมาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ เพื่อเป็นตัวอย่างของบทเรียน เป็นตัวอย่างประกอบการอธิบายหรือการบรรยายแต่ละบทเรียนครูใช้เสนอเนื้อหาสาระของบทเรียนแต่ละบทเรียน เพื่อฝึกฝนทักษะในด้านต่าง ๆ ให้กับนักเรียน เพื่อเสริมความเข้าใจระหว่างทฤษฎีกับสภาพที่เป็นจริง การจัดป้ายนิเทศ ครูนำมา

เสนอในชั้นเรียนแล้วให้นักเรียนสรุป ครูสั่งให้นักเรียนพามาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูสรุปให้ฟัง ครูตั้งคำถามจากสารนิเทศที่ใช้แล้วให้นักเรียนตอบ ครูนำมาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูเป็นผู้สรุปให้นักเรียนฟัง ครูเป็นผู้สรุปเนื้อหาสาระจากสารนิเทศที่ใช้ ครูสั่งให้นักเรียนหามาเสนอในชั้นเรียนแล้วให้นักเรียนสรุป ให้นักเรียนสรุปเนื้อหาสาระจากสารนิเทศที่ใช้ ครูให้นักเรียนเสนอแนวทางการแก้ปัญหาจากสารนิเทศที่ได้รับ ให้นักเรียนบันทึกย่อหรือคัดลอกข้อความที่สำคัญจากสารนิเทศที่ใช้ ครูให้นักเรียนคิดวิเคราะห์วิจารณ์เองจากสารนิเทศที่ใช้ ครูสั่งให้นักเรียนหามาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูสอนให้ฟัง ครูคิดวิเคราะห์จากสารนิเทศให้นักเรียนฟัง ท่านใช้สารนิเทศเป็นตัวกำหนดปัญหาการประเมินผล ท่านใช้สารนิเทศเป็นตัวเฉลยปัญหาในการประเมินผล ครูสั่งให้นักเรียนหามาเสนอในชั้นเรียนแล้วให้เพื่อนนักเรียนถามตอบกันเอง ครูนำมาเสนอในชั้นเรียนแล้วให้นักเรียนถามโดยให้เพื่อนนักเรียนตอบ ให้นักเรียนอภิปรายกันเองจากสารนิเทศที่ใช้ ให้นักเรียนถามคำถามจากสารนิเทศที่ใช้แล้วเพื่อนนักเรียนช่วยกันตอบ

กระบวนการใช้สารนิเทศของครูสังคมศึกษา ที่มีการใช้น้อย คือ ให้นักเรียนถามคำถามจากสารนิเทศที่ใช้แล้วครูตอบคำถาม ครูนำมาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูให้นักเรียนถามครูเป็นผู้ตอบปัญหา

ตารางที่ 21 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงปัญหาการใช้สารนิเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	วิธีใช้	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	มีปริมาณไม่พอต่อการใช้	2.693	0.805	มีปัญหามาก
2.	สารนิเทศที่มีอยู่ไม่ทันสมัย	2.591	0.748	มีปัญหามาก
3.	ชนิดของสารนิเทศที่มีอยู่ไม่ตรงกับสายวิชาที่สอน	2.526	0.753	มีปัญหามาก
4.	สารนิเทศที่มีอยู่ไม่รับต่อเนื่องกัน	2.564	0.751	มีปัญหามาก
5.	การจัดหาหรือรับสารนิเทศใหม่ ๆ ช้ามาก	2.728	0.803	มีปัญหามาก
	รวม	2.620	0.611	มีปัญหามาก

จากตารางที่ 21 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ปัญหาการใช้สารนิเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษา มีปัญหามา

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตพบว่า ครูมีปัญหามากในเรื่องการจัดหาหรือรับสารนิเทศใหม่ ๆ ช้ามาก มีปริมาณไม่พอต่อการใช้ สารนิเทศที่มีอยู่ไม่ทันสมัย สารนิเทศที่มีอยู่ไม่รับต่อเนื่องกัน ชนิดของสารนิเทศที่มีอยู่ไม่ตรงกับสายวิชาที่สอน

ตารางที่ 22 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงปัญหาการใช้สารนิเทศประเภทสื่อไม่ตีพิมพ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษา ของครูสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	ปัญหา	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	มีปริมาณไม่พอต่อการใช้	2.795	0.810	มีปัญหามาก
2.	สารนิเทศที่มีอยู่ไม่ทันสมัย	2.658	0.764	มีปัญหามาก
3.	ชนิดของสารนิเทศที่ไม่ตรงกับสายวิชาที่สอน	2.573	0.742	มีปัญหามาก
4.	สารนิเทศที่มีอยู่ไม่รับต่อเนื่องกัน	2.614	0.704	มีปัญหามาก
5.	สื่อไม่ตีพิมพ์ที่มีอยู่คุณภาพไม่ดี	2.551	0.732	มีปัญหามาก
	รวม	2.637	0.623	มีปัญหามาก

จากตารางที่ 22 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ปัญหาการใช้สารนิเทศประเภทสื่อไม่ตีพิมพ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษา มีปัญหามาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตพบว่า ครูมีปัญหามากในเรื่อง มีปริมาณไม่พอต่อการใช้ สารนิเทศที่มีอยู่ไม่ทันสมัย สารนิเทศที่มีอยู่ไม่รับต่อเนื่องกัน ชนิดของสารนิเทศที่มีไม่ตรงกับสายวิชาที่สอน สื่อไม่ตีพิมพ์ที่มีอยู่คุณภาพไม่ดี

ปัญหาการใช้ประเภทของสารนิเทศ ปรากฏดังนี้

ครูสังคมศึกษามีปัญหามากในการใช้ประเภทของสารนิเทศ คือ มีปริมาณไม่พอต่อการใช้ การจัดหาหรือรับสารนิเทศใหม่ ๆ ช้ามาก สารนิเทศที่มีอยู่ไม่ทันสมัย สารนิเทศที่มีอยู่ไม่รับต่อเนื่องกัน ชนิดของสารนิเทศที่มีอยู่ไม่ตรงกับสายวิชาที่สอน สื่อไม่ตีพิมพ์ที่มีอยู่คุณภาพไม่ดี ชนิดของสารนิเทศที่มีอยู่ไม่ตรงกับสายวิชาที่สอน

ตารางที่ 23 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงปัญหาการใช้แหล่งสารนิเทศในโรงเรียนของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	ปัญหา	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	ไม่มีสารนิเทศไว้บริการอย่างเพียงพอ	2.751	0.842	มีปัญหามาก
2.	ไม่มีเจ้าหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับสารนิเทศที่ต้องการ	2.675	0.827	มีปัญหามาก
3.	ระเบียบต่าง ๆ มีวิธีการยุ่งยากเกินไป	2.518	0.753	มีปัญหามาก
4.	การจัดเก็บสารนิเทศไม่เป็นหมวดหมู่	2.515	0.765	มีปัญหามาก
5.	ค้นหาสารนิเทศที่ต้องการไม่พบ	2.526	0.745	มีปัญหามาก
6.	โรงเรียนไม่ได้จัดให้มีการบริการระหว่างแหล่งนอกโรงเรียน	2.825	0.896	มีปัญหามาก
	รวม	2.635	0.650	มีปัญหามาก

จากตารางที่ 23 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ปัญหาการใช้แหล่งสารนิเทศในโรงเรียนของครูสังคมศึกษา มีปัญหามาก

เมื่อพิจารณาเรียงรายข้อตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตพบว่า ครูพบปัญหามากในเรื่องโรงเรียนไม่ได้จัดให้มีการบริการระหว่างแหล่งนอกโรงเรียนไม่มีสารนิเทศไว้บริการอย่างเพียงพอ ไม่มีเจ้าหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับสารนิเทศที่ต้องการ ค้นหาสารนิเทศที่ต้องการไม่พบ ระเบียบต่าง ๆ มีวิธีการยุ่งยากเกินไป การจัดเก็บสารนิเทศไม่เป็นหมวดหมู่

ตารางที่ 24 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงปัญหาการใช้แหล่งสารนิเทศนอกโรงเรียนของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	ปัญหา	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	ครูขาดความรู้เกี่ยวกับแหล่งนอกโรงเรียนที่ให้บริการเกี่ยวกับสารนิเทศที่ต้องการ	2.658	0.768	มีปัญหามาก
2.	โรงเรียนไม่ได้จัดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศไว้สำหรับครู	2.763	0.803	มีปัญหามาก
3.	แหล่งสารนิเทศขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้ครูไม่รู้จักและใช้บริการน้อย	2.851	0.787	มีปัญหามาก
4.	แหล่งสารนิเทศอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกหรือเสียเวลามากในการไปรับบริการ	2.863	0.822	มีปัญหามาก
5.	ระเบียบการติดต่อต่าง ๆ มีวิธีการยุ่งยากเกินไป	2.781	0.782	มีปัญหามาก
6.	ช่วงระยะเวลาของการให้ยืมสารนิเทศสั้นเกินไป ไม่สอดคล้องกับเวลาของการใช้	2.728	0.792	มีปัญหามาก
	รวม	2.774	0.647	มีปัญหามาก

จากตารางที่ 24 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม พบว่า ปัญหาการใช้แหล่งสารนิเทศนอกโรงเรียนของครูสังคมศึกษามีปัญหามาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตพบว่า ครูพบปัญหามากในเรื่อง

แหล่งสารนิเทศอยู่ไกล ทำให้ไม่สะดวกหรือเสียเวลามากในการไปรับบริการ

แหล่งสารนิเทศขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้ครูไม่รู้จักและใช้บริการน้อย

ระเบียบการติดต่อต่าง ๆ มีวิธีการยุ่งยากเกินไป

โรงเรียนไม่ได้จัดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศไว้สำหรับครู

ช่วงระยะเวลาของการให้ยืมสารนิเทศสั้นเกินไป ไม่สอดคล้องกับเวลาของการใช้

ครูขาดความรู้เกี่ยวกับแหล่งนอกโรงเรียนที่ให้บริการเกี่ยวกับสารนิเทศที่ต้องการ

ปัญหาการใช้แหล่งสารนิเทศ ปรากฏดังนี้

ครูสังคมศึกษามีปัญหามากในการใช้แหล่งสารนิเทศ คือ แหล่งสารนิเทศอยู่ไกลทำให้ไม่สะดวกหรือเสียเวลามากในการไปรับการบริการ แหล่งสารนิเทศขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้ครูไม่รู้จักแหล่งใช้บริการน้อย โรงเรียนไม่ได้จัดให้มีการบริหารระหว่างแหล่งนอกโรงเรียน ระเบียบการติดต่อต่าง ๆ มีวิธีการยุ่งยากเกินไป โรงเรียนไม่ได้จัดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศไว้สำหรับครู ไม่มีสารนิเทศไว้บริการอย่างเพียงพอ ช่วงเวลาของการให้ยืมสารนิเทศสั้นเกินไปไม่สอดคล้องกับเวลาของการใช้ ไม่มีเจ้าหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับสารนิเทศที่ต้องการ ครูขาดความรู้เกี่ยวกับแหล่งนอกโรงเรียนที่ให้บริการเกี่ยวกับสารนิเทศที่ต้องการ ค้นหาสารนิเทศที่ต้องการไม่พบ การจัดเก็บสารนิเทศไม่เป็นหมวดหมู่

ตารางที่ 25 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงปัญหาการใช้สารนิเทศในการสอนวิชาสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลำดับที่	ปัญหา	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1.	ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนโดยใช้สารนิเทศที่นอกหนังสือเรียนเพราะทำงานด้านอื่นด้วย	2.693	0.797	มีปัญหามาก
2.	มีชั่วโมงสอนมาก ไม่มีเวลาในการค้นคว้าเพิ่มเติม	2.746	0.801	มีปัญหามาก
3.	การใช้สารนิเทศประกอบการสอนทำให้ต้องใช้เวลาในการสอนมากกว่าปกติ	2.673	0.765	มีปัญหามาก
4.	ไม่มีเวลาในการติดตามชมรายการความรู้ทางโทรทัศน์หรือฟังวิทยุ	2.363	0.764	มีปัญหาน้อย
5.	ไม่ทราบวิธีการค้นหาสารนิเทศที่ต้องการ	2.266	0.728	มีปัญหาน้อย
6.	สารนิเทศที่มีอยู่ ยากเกินกว่าที่ครูจะทำความเข้าใจได้	2.167	0.697	มีปัญหาน้อย
7.	ไม่มีความรู้ทางภาษาต่างประเทศเพียงพอที่จะอ่านตำราหรือบทความภาษาอังกฤษ	2.784	0.810	มีปัญหามาก
8.	ไม่มีความรู้ความเข้าใจและความชำนาญในการใช้โสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ	2.535	0.704	มีปัญหามาก

ตารางที่ 25 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหา	$\bar{X}$	S	ความหมาย
9.	ไม่ได้รับความช่วยเหลือหรือการร่วมมือจากการบริการที่โรงเรียนจัดให้	2.447	0.782	มีปัญหาน้อย
10.	สภาพของห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้สารนิเทศบางประเภท	2.906	0.876	มีปัญหามาก
	รวม	2.557	0.496	มีปัญหามาก

จากตารางที่ 25 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ปัญหาการใช้สารนิเทศในการสอนสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษามีปัญหามาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิต พบว่า ครูมีปัญหามากเกี่ยวกับการใช้สารนิเทศในการสอนวิชาสังคมศึกษา ในเรื่องสภาพของห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้สารนิเทศบางประเภท ไม่มีความรู้ทางภาษาต่างประเทศ เพียงพอที่จะอ่านตำราหรือบทความภาษาอังกฤษ มีชั่วโมงสอนมากไม่มีเวลาในการค้นคว้าเพิ่มเติม ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนโดยใช้สารนิเทศที่นอกเหนือจากหนังสือเรียนเพราะทำงานด้านอื่นด้วย การใช้สารนิเทศประกอบการสอนทำให้ต้องใช้เวลาในการสอนมากกว่าปกติ ไม่มีความรู้ความเข้าใจและความชำนาญในการใช้โสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ

ส่วนปัญหาในเรื่องไม่ได้รับความช่วยเหลือหรือการร่วมมือจากการบริการที่โรงเรียนจัดให้ ไม่มีเวลาในการติดตามชมรายการความรู้ทางโทรทัศน์หรือฟังวิทยุ ไม่ทราบวิธีการค้นหาสารนิเทศที่ต้องการ และสารนิเทศที่มีอยู่ยากเกินกว่าที่ครูจะทำความเข้าใจได้ เป็นปัญหาน้อย

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดท้ายประเด็นคำถามซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบกระจัดกระจาย มีเพียงข้อละ 1 คนเท่านั้น จึงรวบรวมได้ดังนี้

1. ครูใช้รูปภาพอื่น ๆ ดังนี้
   - 1.1 ภาพพระพุทธรูป
   - 1.2 ภาพพระพุทธประวัติ
   - 1.3 ภาพศิลปวัฒนธรรม
   - 1.4 ภาพอาชีพต่าง ๆ
   - 1.5 ภาพชุดมารยาทไทย
   - 1.6 ภาพปัญหาสิ่งแวดล้อม
   - 1.7 ภาพพืชและสัตว์ป่า

2. ครูใช้แผนที่อื่น ๆ ดังนี้
   - 2.1 แผนที่โลก
   - 2.2 แผนที่โครงร่าง
   - 2.3 แผนที่ประเทศไทยแสดงแหล่งทรัพยากร

3. ครูใช้สไลด์อื่น ๆ ดังนี้
   - 3.1 สไลด์ชุดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์
   - 3.2 สไลด์ชุดเศรษฐกิจไทย

4. ครูใช้วีดิทัศน์ (วีดีโอ) อื่น ๆ ดังนี้
   - 4.1 โลกสลับสี
   - 4.2 มุ่งไกลในรอยทราย
   - 4.3 ปัญหาสิ่งแวดล้อม
   - 4.4 ความรู้คือประทีป
   - 4.5 ความลับของออสเตรเลีย

5. ครูใช้รายการโทรทัศน์อื่น ๆ ดังนี้

5.1 มองต่างมุม

5.2 ความรู้คือประทีป

5.3 ธรรมชาติกับชีวิต

5.4 ส่องโลก

5.5 ถึงไหนถึงกัน

5.6 กระจกหกด้าน

5.7 ละครที่นักเรียนสนใจ

5.8 รายการหนึ่งในร้อย

6. ครูใช้หุ่นจำลองอื่น ๆ ดังนี้

6.1 โต๊ะหมู่บูชาจำลอง

7. ครูใช้ของตัวอย่างอื่น ๆ ดังนี้

7.1 ยางพารา

7.2 เมล็ดข้าวฟ่าง

7.3 แบบฟอร์มเสียภาษีบุคคลธรรมดา

8. ครูใช้แหล่งสารนิเทศนอกโรงเรียนอื่น ๆ ดังนี้

8.1 สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

8.2 สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8.3 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

8.4 สถานทูตต่าง ๆ ที่ประจำในประเทศไทย

8.5 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

8.6 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สารนิเทศ ของกลุ่มประชากรครูสังคมศึกษา จำนวน 31 คน จึงระบุความถี่ไว้ดังนี้

1. ครูอาจารย์ควรใช้สารนิเทศ ให้ตรงกับเนื้อหาวิชาในบทเรียน เหมาะสมกับเวลาและผู้เรียน (4 คน)

2. ครูอาจารย์ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชา เพื่อพิจารณาเลือกใช้สารนิเทศที่จะทำให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้รวดเร็ว (3 คน)

3. ครูอาจารย์ควรมีการเตรียมและทดลองใช้สารนิเทศให้พร้อมทุกครั้งก่อนนำไปใช้สอน เพื่อให้การใช้สารนิเทศเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและน่าสนใจ (2 คน)

4. ครูอาจารย์ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดความคิด หรือมีส่วนร่วมในการใช้สารนิเทศให้มากที่สุด (2 คน)

5. ควรมีการจัดกิจกรรม เช่น การอบรม การแนะนำ หรือคู่มือการใช้สารนิเทศประกอบการเรียนการสอน (5 คน)

6. แหล่งบริหารสารนิเทศทั้งภายในโรงเรียนและนอกโรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์การบริการสารนิเทศให้ครูอาจารย์ได้ทราบ (2 คน)

7. โรงเรียนควรจัดห้องเฉพาะหรือศูนย์วิชาสังคมศึกษา เพื่อจัดเก็บและใช้สารนิเทศโดยเฉพาะ เพื่อสะดวกในการค้นหาและการใช้สารนิเทศ (9 คน)

8. ควรจัดเวลาการสอนของครูเป็นสองคาบติดต่อกัน (2 คน)

9. ครูอาจารย์ควรใช้สารนิเทศที่ทันสมัยเข้ากับสภาพแวดล้อมและเหตุการณ์ปัจจุบัน และเลือกใช้สารนิเทศที่สามารถทดแทนกันได้ (2 คน)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกต ดังแสดงในตารางที่ 26 ถึง ตารางที่ 29

ตารางที่ 26 จำนวนและค่าร้อยละของการใช้ประเภทของสารนิเทศในการสอนสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษาที่สังเกตได้จากการสังเกต 24 ครั้ง จำแนกตามรายข้อ

ลำดับที่	ประเภทของสารนิเทศ	จำนวนที่สังเกตได้	ร้อยละ
1.	หนังสือเรียน	24	100
2.	หนังสืออ่านนอกเวลา	-	-
3.	หนังสืออ่านเพิ่มเติม	-	-
4.	ตำราวิชาการ	1	4.17
5.	คู่มือครู	-	-
6.	วารสารวิชาการ	3	12.50
7.	นิตยสาร	-	-
8.	หนังสือพิมพ์	2	8.33
9.	จุลสาร	3	12.50
10.	กฤตภาค	-	-
11.	รูปภาพ	7	29.17
12.	แผนสถิติ	-	-
13.	แผนภูมิ	3	12.50
14.	แผนที่	18	75.00
15.	ภาพชุด	-	-
16.	สไลด์	1	4.17
17.	ฟิล์มสตริป	-	-
18.	ภาพยนตร์	-	-

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ลำดับที่	ประเภทของสารนิเทศ	จำนวนที่สังเกตได้	ร้อยละ
19.	แผ่นเสียง	-	-
20.	แผ่นวีดิทัศน์	-	-
21.	ชุดการสอน	-	-
22.	ตู้อันตรทัศน์	-	-
23.	แผ่นโปร่งใส	17	70.83
24.	หุ่นจำลอง	5	20.83
25.	ของตัวอย่าง	-	-
26.	เทปบันทึกเสียง	-	-
27.	แถบวิดีทัศน์ (วีดิโอ)	1	4.17
28.	สื่อสารนิเทศย่อส่วน	-	-
29.	สื่อโทรคมนาคม	-	-

จากตารางที่ 26 แสดงให้เห็นว่า การใช้ประเภทของสารนิเทศในการสอนสังคมศึกษาที่ครูสังคมศึกษาทั้งหมดใช้มากที่สุดคือ หนังสือเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาได้แก่ แผนที่ คิดเป็นร้อยละ 75.00 และแผ่นโปร่งใส คิดเป็นร้อยละ 70.83 ประเภทของสารนิเทศที่ครูสังคมศึกษาใช้น้อยคือ ตำราวิชาการ สไลด์และแถบวีดิทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 4.17 ส่วนประเภทของสารนิเทศที่ไม่ได้ใช้เลย ได้แก่ หนังสืออ่านนอกเวลา หนังสืออ่านเพิ่มเติม คู่มือครู นิตยสารกฤตภาค แผนสถิติ ภาพชุด ฟิล์มสตริป ภาพยนตร์ แผ่นเสียง ชุดการสอน ตู้อันตรทัศน์ ของตัวอย่าง เทปบันทึกเสียง แถบวีดิทัศน์ สื่อสารนิเทศย่อส่วน สื่อโทรคมนาคม

ตารางที่ 27 จำนวนและค่าร้อยละของกระบวนการการใช้สารนิเทศในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ในการสอนสังคมศึกษา ของครูสังคมศึกษา ที่สังเกตได้จากการสังเกต 24 ครั้ง จำแนกตามรายข้อ

ลำดับที่	วิธีการใช้สารนิเทศ	จำนวนที่สังเกตได้	ร้อยละ
1.	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน		
	1.1 ครูนำมาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูเป็นผู้สรุปให้นักเรียนฟัง	-	-
	1.2 ครูนำมาเสนอในชั้นเรียนแล้วให้นักเรียนสรุป	-	-
	1.3 ครูนำมาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ	11	45.83
	1.4 ครูนำมาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูให้นักเรียนถาม ครูเป็นผู้ตอบปัญหา	-	-
	1.5 ครูนำมาเสนอในชั้นเรียนแล้วให้นักเรียนถามโดยให้เพื่อนนักเรียนตอบ	-	-
	1.6 ครูสั่งให้นักเรียนหามาเสนอในชั้นเรียนแล้วให้นักเรียนสรุป	-	-
	1.7 ครูสั่งให้นักเรียนหามาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูสรุปให้ฟัง	-	-
	1.8 ครูสั่งให้นักเรียนหามาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูซักถามและให้นักเรียนตอบ	3	12.50

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ลำดับที่	วิธีการใช้สารนิเทศ	จำนวนที่สังเกตได้	ร้อยละ
	1.9 ครูสั่งให้นักเรียนหามาเสนอในชั้นเรียนแล้วให้เพื่อนนักเรียนถามและตอบกันเอง	7	29.17

จากตารางที่ 27 แสดงให้เห็นว่าการใช้สารนิเทศในขั้นนำเข้าสู่บทเรียนของครูสังคมศึกษา ส่วนมากครูนำมาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ คิดเป็นร้อยละ 45.83 รองลงมาคือ ครูสั่งให้นักเรียนหามาเสนอในชั้นเรียนแล้วให้เพื่อนนักเรียนถามและตอบกันเอง คิดเป็นร้อยละ 29.17 และครูสั่งให้นักเรียนหามาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูชักถามและให้นักเรียนตอบ คิดเป็นร้อยละ 12.50

วิธีที่ไม่ได้ใช้ ได้แก่ ครูนำมาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูเป็นผู้สรุปให้นักเรียนฟัง ครูนำมาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูให้นักเรียนถามครูเป็นผู้ตอบปัญหา ครูนำมาเสนอในชั้นเรียนแล้วให้นักเรียนถามโดยให้เพื่อนนักเรียนตอบ ครูสั่งให้นักเรียนหามาเสนอในชั้นเรียนแล้วให้นักเรียนสรุป ครูสั่งให้นักเรียนหามาเสนอในชั้นเรียนแล้วครูสรุปให้ฟัง

ตารางที่ 28 จำนวนและค่าร้อยละของกระบวนการใช้สารนิเทศในขั้นดำเนินการสอน ในการสอนสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษา ที่สังเกตได้จากการสังเกต 24 ครั้ง จำแนกตามรายข้อ

ลำดับที่	วิธีการใช้สารนิเทศ	จำนวนที่สังเกตได้	ร้อยละ
2.	ขั้นดำเนินการสอน		
	2.1 ครูใช้เสนอเนื้อหาสาระของบทเรียนแต่ละบทเรียน	22	91.67
	2.2 ใช้ในลักษณะของการให้ข้อมูลความรู้เพิ่มเติมจากเนื้อหาที่มีในบทเรียน	22	91.67
	2.3 เป็นตัวอย่างประกอบการอธิบายหรือการบรรยายแต่ละบทเรียน	21	87.50
	2.4 ครูเป็นผู้สรุปเนื้อหาสาระจากสารนิเทศที่ใช้ให้นักเรียนฟัง	-	-
	2.5 ให้นักเรียนสรุปเนื้อหาสาระจากสารนิเทศที่ใช้	1	4.17
	2.6 ครูตั้งคำถามจากสารนิเทศที่ใช้แล้วให้นักเรียนตอบ	13	54.17
	2.7 ให้นักเรียนถามคำถามจากสารนิเทศที่ใช้แล้วครูตอบคำถาม	-	-
	2.8 ให้นักเรียนถามคำถามจากสารนิเทศที่ใช้แล้วเพื่อนนักเรียนช่วยกันตอบ	4	16.67
	2.9 ให้นักเรียนอภิปรายกันเองจากสารนิเทศที่ใช้	-	-

ตารางที่ 28 (ต่อ)

ลำดับที่	วิธีการใช้สารนิเทศ	จำนวนที่สังเกตได้	ร้อยละ
	2.10 ให้นักเรียนบันทึกย่อหรือคัดลอก ข้อความที่สำคัญ ๆ จากสารนิเทศที่ใช้	-	-
	2.11 ครูวิเคราะห์วิจารณ์จาก สารนิเทศที่ใช้ให้นักเรียนฟัง	-	-
	2.12 ครูให้นักเรียนคิดวิเคราะห์วิจารณ์ เองจากสารนิเทศที่ใช้	2	8.33
	2.13 ครูให้นักเรียนเสนอแนวทางการ แก้ปัญหาจากสารนิเทศที่ได้รับ	-	-

จากตารางที่ 28 แสดงให้เห็นวิธีการใช้สารนิเทศในขั้นดำเนินการสอนของครูสังคมศึกษาทั้งหมดว่า ครูสังคมศึกษาใช้สารนิเทศในการสอนมาก 3 อันดับแรก คือ ครูใช้เสนอเนื้อหาสาระของบทเรียนแต่ละบทเรียน และใช้ในลักษณะของการให้ข้อมูลความรู้เพิ่มเติมจากเนื้อหาที่มีในบทเรียน คิดเป็นร้อยละ 91.67 รองลงมาเป็นตัวอย่างประกอบอธิบายหรือการบรรยายแต่ละบทเรียน คิดเป็นร้อยละ 87.50 และครูตั้งคำถามจากสารนิเทศที่ใช้ แล้วให้นักเรียนตอบ คิดเป็นร้อยละ 54.17 ที่ใช้น้อยได้แก่ ให้นักเรียนสรุปเนื้อหาสาระจากสารนิเทศที่ใช้คิดเป็นร้อยละ 4.17 ให้นักเรียนถามคำถามจากสารนิเทศที่ใช้แล้วเพื่อนนักเรียนช่วยกันตอบ

วิธีที่ครูไม่ได้ใช้ได้แก่ ครูเป็นผู้สรุปเนื้อหาสาระจากสารนิเทศที่ใช้ให้นักเรียนถามคำถามจากสารนิเทศที่ใช้แล้วครูตอบคำถาม ให้นักเรียนอภิปรายกันเองจากสารนิเทศที่ใช้ ให้นักเรียนบันทึกย่อหรือคัดลอกข้อความที่สำคัญจากสารนิเทศที่ใช้ ครูวิเคราะห์วิจารณ์จากสารนิเทศที่ใช้ให้นักเรียนฟัง ครูให้นักเรียนเสนอแนวทางการแก้ปัญหาจากสารนิเทศที่ใช้

ตารางที่ 29 จำนวนและค่าร้อยละของกระบวนการใช้สารนิเทศในขั้นสรุปและประเมินผลในการสอนสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษาที่สังเกตได้ จากการสังเกต 24 ครั้ง จำแนกตามรายข้อ

ลำดับที่	วิธีการใช้สารนิเทศ	จำนวนที่สังเกตได้	ร้อยละ
3.	<u>ขั้นสรุปและประเมินผล</u>		
	3.1 การจัดป้ายนิเทศ	3	12.5
	3.2 ใช้สารนิเทศเป็นตัวกำหนดปัญหาประกอบการประเมินผล	18	75.00
	3.3 ใช้สารนิเทศเป็นตัวเฉลยปัญหาในการประเมินผล	15	62.50

จากตารางที่ 29 แสดงให้เห็นว่า การใช้สารนิเทศในขั้นสรุปและประเมินผลของครูสังคมศึกษาทั้งหมดพบว่า ครูสังคมศึกษาใช้สารนิเทศมาก คือ ใช้สารนิเทศเป็นตัวกำหนดปัญหาประกอบการประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 75.0 ใช้สารนิเทศเป็นตัวเฉลยปัญหาในการประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 62.50 และการจัดป้ายนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 12.50